1848. N°. 47.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 19 APRIL.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 April.

De *Staats-Courant* van Zondag en Maandag ll. deelt het ontwerp van eene gewijzigde Grondwet benevens de door de Commissie aan Z. M. daarbij aangebodene toelichtende memorie in hun geheel mede. In ons vorig nommer hebben wij het hoofdzakelijke van dit ontwerp reeds medegedeeld, en laten het voorloopig kiesreglement en de inleiding dier memorie, waartoe ons toen tijd en plaats ontbrak volgens onze toezegging thans alhier volgen:

VOORLOOPIG KIESREGLEMENT.

(*Art. 4. der additionele bepalingen.*)

Art. 1. Bij afkondiging der veranderingen in de Grondwet houden beide Kamers der Staten-Generaal van regtswege op te bestaan.

2. De leden der nieuwe Kamers zullen worden gekozen, ten getale van 68 voor de Tweede, en van 34 voor de Eerste Kamer, door kiezersvergaderingen, bestaande uit hen, die, volgens de reglementen voor de Stedelijke Besturen en op de zamenstelling der Provinciale Staten, de vereischten bezitten om tot kiezers te worden benoemd.

3. Terstond na de afkondiging bovengemeld, houden de Plaatselijke Besturen zich met herziening der laatst vastgestelde lijsten van verkiesbaren bezig. Zij doen die, herzien, vóór den . . . . ter inzage van het publiek leggen.

4. Binnen vijf dagen na de kennisgeving, dat de lijsten ter visie zijn gelegd, dienen de ingezetenen hunne bezwaren, bij geschrift, vrij van zegel, aan het plaatselijk bestuur in.

5. Over deze bezwaren en de juistheid der lijsten in het algemeen wordt door den Stedelijken of Gemeenteraad ten spoedigste beslist; zoodat de lijsten vóór den . . . . kunnen zijn gesloten, en op nieuw ter algemeene kennisneming gelegd.

6. De Gemeentebesturen ten platten lande zenden onmiddelijk afschrift der geslotene lijsten aan het bestuur der hoofdplaats van het kiesdistrict, waarin hunne gemeenten zijn vervat.

7. De kiezersvergaderingen worden, na voorafgaande oproeping der kiezers, gehouden, in de steden, en ten platten lande in de hoofdplaatsen der tegenwoordige kiesdistricten, op den . . .

Elk kiezer ontvangt, nevens zijn brief van oproeping, twee stembriefjes ter invulling.

8. De Burgemeester der stad of plaats, of die hem volgens de reglementen bij ontstentenis vervangt, is Voorzitter der vergadering; de twee jongste leden van den Stedelijken of Gemeenteraad zijn stemopnemers; één der laatsten teekent de namen van elken kiezer, die een stembiljet in de bus komt doen, de ander, bij het ledigen der bus, de uitgebragte stemmen op.

9. Na afloop der stemopneming wordt het procesverbaal, staande de vergadering, opgemaakt, en, na voorlezing, door den Voorzitter met de twee stemopnemers geteekend.

Het behelst:

1°. de namen der kiezers, die gestemd hebben;

2°. de namen der personen, op wie stemmen zijn uitgebragt, en het getal der op ieder uitgebragte stemmen.

De kiesvergadering kan besluiten, dat alleen het tweede gedeelte zal worden voorgelezen.

10. Afschrift van het procesverbaal wordt aanstonds ter visie gelegd van elk ingezeten, aan de Gedeputeerde Staten gezonden, en hetzij in een openbaar nieuwspapier, hetzij afzonderlijk, gedrukt.

11. Er zijn twee stembussen; eene voor de verkiezing van leden der Tweede, de andere voor die van leden der Eerste Kamer.

12. Elk kiezer benoemt twee Afgevaardigden ter Tweede, en éénen ter Eerste Kamer.

13. Elke provincie wordt verdeeld in zooveel hoofdkiesdistricten, als de bevolking het getal van 90,000 malen bevat. Te weten:

Noord-Braband in 5, Gelderland in 4, Zuid-Holland in 6, Noord-Holland in 5, Zeeland in 2, Utrecht in 2, Vriesland in 3, Overijssel in 2, Groningen in 2, Drenthe in 1, Limburg in 2. Te zamen 34.

14. De namen van hen, op wie binnen elk hoofdkiesdistrict stemmen zijn uitgebragt, en het getal dier stemmen, worden door de Gedeputeerde Staten vergaderd, en, bij afzonderlijk procesverbaal voor elk hoofdkiesdistrict, zoo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.

15. Hij, die in elk hoofdkiesdistrict de meeste stemmen heeft, is tot afgevaardigde benoemd.

Hij, die in elk hoofddistrict, voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, na den eerstbenoemde de meeste stemmen heeft, is de tweede benoemde Afgevaardigde.

Bij gelijkheid van stemmen is de oudste in jaren benoemd.

16. Hij, die volgens het voorgaande artikel is gekozen, ontvangt van de Gedeputeerde Staten een door den Voorzitter geteekend uittreksel van het in art 14 bedoelde procès-verbaal, waaruit blijkt, hoe de stemmen verdeeld zijn geweest.

Dit uittreksel is de geloofsbrief van den Afgevaardigde, waarnevens hij aan de Kamer overlegt:

1°. een uittreksel uit de registers van geboorte of, bij gemis, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

2°. eene verklaring van het hoofd van het bestuur zijner woonplaats, ten blijke dat hij ingezeten is van het rijk;

3°. eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

17. De gekozene, niet genegen om de benoeming aan te nemen, geeft daarvan ten spoedigste kennis aan de Gedeputeerde Staten, welke de plaatselijke besturen van het hoofd-kiesdistrict gelasten, binnen den kortst mogelijken tijd eene nieuwe verkiezing te doen plaats hebben.

18 Mogt iemand in meer dan één hoofd-kiesdistrikt, of te gelijk voor de Tweede en Eerste Kamer zijn gekozen, dan verklaart hij, dadelijk na ontvangst van het in art. 13 bedoelde uittreksel, schriftelijk aan de Gedeputeerde Staten, welke dier benoemingen hij aanneemt. De Gedeputeerde Staten nemen hierop, voor de andere plaats, gelijken maatregel, als in het geval van het voorgaande artikel.

19. Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaar te zijn, wordt geene andere voorwaarde gevorderd, dan dat men Nederlander, ingezeten van het Rijk, in het volle genot der burgerlijke en burgerschaps-regten zij, en den ouderdom van dertig jaren hebbe vervuld.

De schatpligtigheid van den kiezer wordt tot de verkiesbaarheid niet gevorderd.

20. Verkiesbaarheid tot lid der Eerste Kamer onderstelt het bezit derzelfde voorwaarden, behalve dat men den ouderdom van veertig jaren hebbe vervuld, en in de directe belastingen, met uitzondering van het patentregt, ten minste tusschen *f* 800 en *f* 1,200 drage, naar de provinciale onderscheiding in bijgevoegde tabel aangewezen. Namelijk in:

Zuid- en Noord-Holland, Zeeland, Utrecht en Vriesland	*f* 1,200.
Overijssel	- 1,100.
Groningen	- 1,000.
Noord-Braband en Drenthe	- 900.
Gelderland en Limburg	- 800.

21. In elke provincie houden de Gedeputeerde Staten zich terstond na afkondiging der veranderingen in de Grondwet, bezig met de opmaking van de lijst van hen, die, naar het voorgaande artikel tot Afgevaardigden der Eerste Kamer verkiesbaar zijn. Deze lijst vermeldt bij elken naam het geboorte-jaar van den verkiesbare, en de plaatsen, waar hij zijne belastingen betaalt.

22. De lijst wordt, bij afschrift, in alle steden en hoofdplaatsen van kiesdistricten der provincie gedurende . . . dagen ter visie gelegd.

23. Bezwaren tegen de lijst moeten binnen . . . dagen, bij geschrift, vrij van zegel, aan de Gedeputeerde Staten zijn ingediend.

24. De Gedeputeerde Staten de lijst, na onderzoek der bezwaren, zoo als zij zullen vinden te behooren, hebbende verbeterd, sluiten die vóór den . . . .

Zij brengen de gesloten lijst terstond door middel van het provinciale blad of een openbaar nieuwspapier ter kennis van het publiek.

25. Aan de kiezers wordt herinnerd, dat men, om tot lid van eene der Kamers verkiesbaar te wezen, niet behoeft ingezeten der provincie, waar men wordt gekozen, te zijn.

Den bestaanden vorm volgende, zal het ontwerp in den Raad van Minis-

ters, in welken twee leden der Commissie zitting hebben, dienen te worden overwogen en vastgesteld, en zal het, nadat de Raad van State daarop zal zijn gehoord, aan de Staten-Generaal dienen te worden te worden voorgedragen. Na de goedkeuring der beide Kamers zullen de thans nog bestaande Provinciale Staten 58 leden voor de Tweede Kamer moeten benoemen, welke vergadering alsdan 116 leden zal tellen, van welke de goedkeuring van drie vierden der tegenwoordigen zal worden gevorderd, om het alzoo tot stand gebragte ontwerp als Grondwet van den Staat te kunnen uitvaardigen.

Indien de hoofdbeginselen en additionele artikelen zoo blijven, dan worden, met de uitvaardiging der nieuwe Grondwet, de beide Kamers ontbonden, en de ingezetenen, die thans de bevoegdheid hebben om kiezers te zijn, opgeroepen, om de nieuwe Kamers te benoemen.

Inleiding van het Verslag der Commissie, *bij besluit van* 17 *Maart jl., benoemd tot voordragt van een volledig ontwerp van Grondwets-herziening.*

Aan den Koning!

Bij den voorbeeldeloozen, plotselijken val zóóveler, schijnbaar welgevestigde, oude of nieuwe instellingen elders, heeft Uwe Majesteit het noodzakelijk geoordeeld, de grondslagen der onze naauwkeurig en onverwijld te doen onderzoeken. Gij hebt verlangd, Sire, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal U hare wenschen kenbaar maakte, wenschen, uitgedrukt in het verslag van 16 Maart jl., hetwelk de uitkomsten der raadpleging in de afdeelingen dier Kamer behelst. Uwe Majesteit heeft vervolgens, bij besluit van 17 Maart, aan de ondergeteekenden den last opgedragen, met de overweging dier wenschen, U een volledig ontwerp van Grondwetsherziening aan te bieden.

Gij hebt, Sire, ons volmagt gegeven tot eene *algemeene* herziening, niet om wat goed in de Grondwet is ter zijde te stellen, maar om haar, des noods, naar een nieuw stelsel te hervormen.

Wij hebben de algemeene beginselen der Grondwet, en elk harer artikelen in 't bijzonder, onderzocht; wij hebben dit gedaan met het oog op het verslag van 16 Maart; met raadpleging van al hetgeen vooral sedert 1840 over herziening bij de Tweede Kamer en in het publiek daarbuiten is gehandeld; met toetsing eindelijk van de tegenwoordige behoefte en van de voorwaarden, zonder welke geen Staat, bij de hedendaagsche spanning en stoute wending aller Staten, de toekomst met eenig vertrouwen ingaat.

Dit onderzoek heeft ons de volkomen overtuiging gegeven, dat de Grondwet geheele herziening behoeft, voornamelijk in twee opzigten en tot tweederlei doel: de betrekking des volks tot de Staatsinrigtingen: en ten andere de regeling der wetgevende en besturende Magten. In het eerste zoeken wij de voorwaarden van een *nationalen* Staat; het beginsel van leven en wasdom: in het tweede de voorwaarden eener goede *regering*; het beginsel van orde.

Wij zijn overtuigd, Sire, dat, om Nederland en de grondwettige monarchie te kunnen behouden, onze instellingen boven alles eene andere en oneindig grootere medewerking der burgerij, dan tot dus ver, eischen. Eene Staatsregeling kan den politischen zin en wil, hiertoe noodig, niet scheppen, maar zij kan dien onderdrukken, of wekken en bevorderen. De Grondwet sloot volkskracht buiten; zij moet die nu in alle aderen des Staats trachten op te nemen. Dit geschiedt zoowel door uitbreiding der individuële vrijheid van ontwikkeling en behandeling; als door een opregt stelsel van vertegenwoordiging in lands-, provincie- en plaatselijke gemeente-zaken.

Ten aanzien der individuële of bijzondere regten der ingezetenen stellen wij aan Uwe Majesteit voor, de waarborgen, welke de Grondwet reeds bevat, te versterken, en met andere, inzonderheid het regt van vereeniging, de godsdienst en het onderwijs betreffende, tot een, onzen tijd en den Nederlandschen burger waardig, geheel aan te vullen. De Grondwet moet boven vooroordeel en verdeeldheid, al dragen zij populaire kleuren, verheven zijn; zij moet het schild wezen, waarop beide afstuiten.

De Grondwet heeft staatsburgerschap, de eerste drijfveer onzer eeuw, zooveel zij kon, laten slapen. Om hartstogt te mijden, brak zij de ziel. De burgerij had tot hiertoe het besef, dat zij mederegeerde, niet. Zonder dit besef evenwel rust de Staat niet op nationale kracht; en zonder hoog ontwikkelde nationale kracht wordt heden ten dage geen Staat bewaard. Dat besef wordt door eene echte, eenvoudige vertegenwoordiging in plaatselijke, provinciale en landsregering aan de ingezetenen geschonken.

Alle vonden en kronkelingen eener vreesachtige staatkunst, die het kiesregt eener stembevoegde burgerij verlammen, doen niet anders dan dat zij de vertegenwoordiging, het hoofdwerktuig aller hedendaagsche regering, ondermijnen. Het is de vraag niet meer, of regtstreeksche verkiezing de *beste* vorm zij; het is de vraag, of thans een andere vorm *mogelijk* zij.

In het verslag van 16 Maart wordt als meening der overgroote meerderheid van de leden der Tweede Kamer opgegeven, dat de verkiezingen behooren plaats te hebben in kiescollegiën, door stemgeregtigden te benoemen. Een begrip, dat bij de eerste proefnemingen tot zamenstelling der nieuwe vertegenwoordiging aanbeveling vond in het streven, om, gelijk bij de Fransche constitutie van 1791 en de onze van 1798, aan een overgroot deel der bevolking stemregt te geven, ja stemregt, zonder beperking door een cijfer van schatpligtigheid, tot gemeen regt aller zoo veel mogelijk te doen naderen. Inderdaad echter, is het een niet edelmoedig spel met hen, aan wien de wet toch stemregt toekent. Zij schijnt te geven wat zij in het wezen onthoudt. Eene politische meening kunnen, bij keuze door gekozen kiezers, de stemgeregtigden niet uitdrukken of doen gelden.

De gekozen kiezer verbreekt den zamenhang tusschen het volk der stembevoegden en den afgevaardigde. Of er overeenkomst tusschen den geest der vertegenwoordiging en de natie zij, blijft steeds twijfelachtig. De stemgeregtigde, zonder merkbaren invloed op de zamenstelling van het personeel of het karakter der vertegenwoordiging, stelt geen belang in eene handeling, die hij als volbrenging van een burgerlast, niet als uitoefening van een regt beschouwt. Hij gevoelt, dat de kieswet of hem, of zich zelven bedriegt. Is hij onbekwaam om den afgevaardigde te kiezen, waarop rust het vermoeden zijner bekwaamheid om de regte kiezers te vinden?

Eene andere vraag doet zich voor. Wil men de kiezers door stemgeregtigden doen aanwijzen, dan komt geen census voor het kiezerschap te pas. In het oog nu van hen, die elke uitbreiding van het kiezerschap huiverig bewaken, wie biedt meer waarborg aan, de kiezer, door stemgeregtigden, of de kiezer, door eene bepaalde schatpligtigheid, teeken van vastigheid in de maatschappij, aangewezen?

Hoe dit zij, het instellen van gekozen kiezers is, naar onze overtuiging, het zaad eener snelle vergankelijkheid in de Grondwet leggen; halvering van een regt, dat inderdaad één en ondeelbaar is, eene scheuring, die of het leven van het staatsburgerschap doodt, of aanzet tot weêrstand en omkeer. De tijd, om den ingezeten wat hem op de goudschaal schroomvallig wordt toegewogen, met gesloten oogen te doen aannemen, is voorbij. Hoe grooter de offers zijn, die men van hem vergt, des te eerlijker en grooter deel moet men hem aan het staatsbeleid gunnen, des te naauwer dient men hem persoonlijk aan het algemeene belang te verbinden, en hem, in zijne eigene medewerking, een nieuwen, den besten grond van vertrouwen te geven.

Wij wenschen geene heerschappij der volksmeening van den dag; maar geloof in eene vertegenwoordiging, die, zelfstandig orgaan van hetgeen de natie, als één persoon, gevoelt, denkt en wil, de regering met nationale kracht beziele.

Eene Grondwet schept een goed beleid van regering zoo min, als volksgeest; maar zij kan er de voorwaarden van instellen. En ook te dezen aanzien schijnt ons de Grondwet ver beneden de tegenwoordige eischen. Zij verwart, terwijl zij de betrekking tusschen wetgeving en bestuur, leden van één geheel, maar wier eenparige werking afhangt van behoorlijke onderscheiding, in vele opzigten miskent. Wij gelooven, dat de Grondwet den wetgever moet rigten, niet belemmeren, noch op zijn gebied treden; wij hebben getracht zijne regten en pligten tegen die van een in waarheid verantwoordelijk bestuur helderder te doen uitkomen, en, door aanwijzing van talrijke, tot hiertoe verzaakte onderwerpen, zijne taak vollediger te omschrijven.

Nevens eene wetgeving die hare roeping kent en vervult, behoeft ons land de eenheid en kracht van een monarchaal bestuur in algemeene aangelegenheden, gepaard met die zelfregering der provinciën en gemeenten, welke, zonder de orde van het staatsligchaam te storen, door vrije ontwikkeling zijner deelen versterkt. De belangstelling van den ingezetenen in de plaats en het gewest zijner woning, op werkelijk deelgenootschap in de huishouding gegrond, geeft aan het gansche staatwezen eene stevigheid en zwaarte, die menige waggeling en menigen storm te boven doet komen.

Uwe Majesteit vergunne, dat wij, na deze algemeene opmerkingen, de ontworpene veranderingen zelve met weinig woorden toelichten. De vroeger vruchtelooze, steeds toegenomen aandrang op hervorming was in zoo verre *niet* vruchteloos, als hij het terrein heeft ontdekt, dat nu een ieder overziet. Hetgeen wij voordragen is, wat den hoofdinhoud betreft, niet eene vraag van gister, noch onder den indruk van een dreigend oogenblik geopperd, maar eene vraag van jaren herwaarts, in de hoofden onzer meest verstandige en vaderlandlievende medeburgers sedert lang tot rijpheid gebragt en opgelost. Wij mogen te korter zijn, zoo Uwe Majesteit ons toestaat, dat wij het betoog van het voorstel van herziening, in 1844 aan de Tweede Kamer gedaan, waar het ons te stade komt, doorgaans zwijgend als aanvulling beschouwen, en soms uitdrukkelijk inroepen.

'sGRAVENHAGE, 18 April.

Heden morgen vroegtijdig is Z. M. vergezeld van Hoogstdeszelfs Adjudant naar Rotterdam vertrokken. Later heeft H. M. de Koningin vergezeld van Z. K. H. Prins Hendrik zich daarheen begeven.

— De *Staats-Courant* van heden bevat het volgende

PROGRAMMA voor de begrafenis van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid WILLEM ALEXANDER FREDERIK KONSTANTIJN NICOLAAS MICHAËL, *Prins der Nederlanden, op Vrijdag den* 21sten *April* 1848, *des morgens ten elf ure.*

EERSTE AFDEELING,

betreffende het vervoer van het Vorstelijk Lijk van Rotterdam naar Delft en de begrafenis aldaar.

a. Op den dag, bestemd voor de plegtige begrafenis te Delft, zal het Vorstelijk Lijk, hetwelk te Rotterdam, in naam des Konings, ontvangen wordt door den Vice-Admiraal Rijk, als tijdelijk Minister van Marine en buitengewoon Adjudant van Zijne Majesteit, en door den Graaf van der Duyn, als Opper-Hofmaarschalk, des morgens ten half zeven ure uit de zaal van het gebouw aan 's Rijks werf, waarin het sedert de ontscheping is nedergezet, worden gesteld op den rouwwagen.

b. Deze wagen zal bespannen zijn met zes paarden, behangen met rouwkleeden, elk paard geleid wordende door een koetsier.

De Koninklijke kroon, gehecht op een rood fluweelen kussen, benevens de ordesteekenen, zullen op het rouwkleed, dekkende de kist, geplaatst worden.

c. De lijkwagen, 's Rijks werf verlatende, zal worden voorafgegaan:

door een escadron cavalerie, gekommandeerd door een Hoofd-officier;

door een Hof-fourier en twee rijknechts te paard, dragende een zwart krip om den arm en zwarte handschoenen;

door eene rouwkoets, waarin gezeten zijn de tijdelijke Minister van Marine en de Graaf van der Duyn.

d. De lijkwagen wordt gevolgd:

door eene rouwkoets, in welke gezeten zijn de dragers der slippen van het rouwkleed, zijnde de Officieren van den staf van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid, benevens *de oudste* Adjudant van Zijne Majesteit den Koning;

door een rouwkoets, waarin gezeten zijn Hunne Koninklijke Hoogheden de Prins van Oranje en Prins Hendrik der Nederlanden;

door eene rouwkoets met het gevolg van HH. KK. HH.

e. Aan deze laatste rouwkoets sluit zich aan een escadron cavalerie.

f. De trein zal, buiten de stad om, den naasten weg volgen om op den straatweg naar Delft te komen.

g. Aan de Nieuwe Brug te Delft aangekomen, verlaten de dragers der slippen van het rouwkleed hunne koets, en vervoegen zich bij den rouwwagen, welke thans mede begeleid wordt door twaalf Kamerheeren, bestemd om het Lijk te dragen, gaande aan beide zijden, en bijgestaan door een gelijk getal Onder-officieren, formerende deze laatsten de binnenrij tusschen den rouwwagen en de Kamerheeren;

h. De trein zal door de stad den volgenden weg nemen:

Van de Nieuwe Brug langs de Westzijde van het Oude Delft tot aan de Nieuwstraat, achter het Stadhuis langs, de Zuidzijde, voorbij de hoofdwacht, naar de Nieuwe Kerk;

i. Inmiddels hebben zich in de kerk verzameld:

1°. de Groot-officieren van Zijne Majesteit den Koning;

2°. de Kamerheer Ceremoniemeester en Kamerheeren.

3°. de Adjudanten en Ordonnance-officieren van Zijne Majesteit den Koning en van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden;

4°. a. De Officianten van het Huis van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden;

b. De Officianten van het Huis van HH. KK. HH. den Prins van Oranje en Prins Hendrik der Nederlanden;

c. De Officianten van het Huis van Hunne Majesteiten;

d. De Onder-Secretaris en de Officianten van het huis van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Alexander der Nederlanden.

Allen zonder degens, in diepen rouw, met lamfers aan de hoeden.

Zij rangschikken zich in de kerk in twee rijen, de jongsten aan de kerkdeur en zoo wijders naar het koor toe, zullende het Lijk tusschen beide rijen doorgaan.

j. De Predikanten der Hervormde Gemeente van Delft bevinden zich insgelijks in de kerk tot ontvangst van den lijkstoet;

k. De trein tot de kerk genaderd zijnde, vervoegen zich de Groot-Officieren, de Kamerheer-Ceremoniemeester, de Kamerheeren, de Adjudanten en Ordonnance-Officieren aan den ingang der kerk, en wordt het Lijk in de volgende orde naar den Koninklijken grafkelder gedragen:

1°. De Kamerheer Ceremoniemeester;

2°. De Kamerheeren;

3°. De Minister van Marine en de Opper-Hofmaarschalk graaf van der Duyn, benevens de overige Groot-Officieren van het Huis des Konings;

4°. Het Lijk;

5°. HH. KK. HH. de Prinsen.

De slepen der rouwmantels van HH. KK. HH. worden door pagies gedragen.

6°. De Adjudanten en Ordonnance-Officieren des Konings en der Prinsen.

l. Het Lijk zal vóór den ingang van den grafkelder op eene lijkbaar worden gesteld: de kroon en de ordesteekenen worden op een wenk van den Kamerheer-Ceremoniemeester van de kist afgenomen en ter bewaring overgegeven aan den Opper-Hofmaarschalk van Zijne Majesteit den Koning.

m. Vervolgens wordt de lijkkist van het rouwkleed ontdaan en in het graf geplaatst.

n. De Prinsen zullen daarna de kerk verlaten, ten welken einde de voor Hoogstdezelve bestemde koetsen aan den ingang der kerk zullen gereed staan.

o. De kist zal vervolgens met het groot-zegel van het Rijk verzegeld worden, door den tijdelijken Minister van Justitie, die zich te dien einde vooraf naar de kerk zal begeven om de lijkstaatsie aldaar af te wachten.

p. Na de verzegeling der kist zal de lijkbaar, met het rouwkleed daarover, boven den ingang van het graf gesteld worden; waarna de Kamerheer-Ceremoniemeester met luider stemme zal aankondigen, dat de plegtige ter-aardebestelling van het stoffelijk overblijfsel van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins ALEXANDER DER NEDERLANDEN volbragt is.

TWEEDE AFDEELING.

Algemeene verordeningen.

a. Alle de klokken zullen te Rotterdam luiden van des ochtends half zeven ure, tot aan het oogenblik, dat de lijkwagen, op den straatweg gekomen, den weg naar Delft vervolgt. Te Delft en te 's Gravenhage zal geluid worden van des morgens ten half tien ure, tot dat het Lijk in het graf geplaatst is, en zullen in de beide eerstgenoemde steden, gedurende denzelfden tijd elke minuut een kanonschot gelost worden. Te Overschie zullen de klokken geluid worden gedurende de oogenblikken, welke de trein besteedt om die gemeente door te trekken.

b. De schutterij van Delft en het garnizoen van Delft en 's Gravenhage zullen de straten, welke de optogt doortrekt, bezetten met eene rij aan weerskanten; piketten cavalerie zullen in de steden en langs den weg tot het bewaren der goede orde medewerken.

c. Aan de Kamerheeren, dragers van het Lijk, zal een gebouw aan de Nieuwe Brug worden aangewezen om zich te verzamelen.

De Groot-Officieren en Officieren zullen van de noodige mantels, lamfers en handschoenen voorzien worden.

Aan de Pagies en Officianten zal worden aangewezen, waar zij zich van de rouwteekenen kunnen voorzien.

d. De Commissaris van het Koninklijk graf zal zorg dragen, dat het geopend zij, en, nadat de begrafenis is geschied, wederom behoorlijk gesloten worde.

e. Militaire wachten zullen aan de kerkdeur en bij het graf geplaatst worden, van het oogenblik der opening tot aan het sluiten van het graf.

f. De zorg, dat de kerk inwendig opgeruimd zij, en dat in dezelve behoorlijke orde heersche, is aan het stedelijk bestuur van Delft opgedragen.

g. De besturen van Rotterdam, Delft en Overschie zullen de noodige maatregelen nemen, dat de straten en plaatsen, langs welke de trein passeren moet, mitsgaders de groote weg tusschen genoemde steden, onbelemmerd blijven.

h. De Kamerheer Ceremoniemeester is belast met het toezigt voor den goeden gang der plegtigheden.

's Gravenhage, 17 *April* 1848.

Graaf VAN LIMBURG STIRUM NOORDWIJK.

— Onder dagteekening van den 28sten Maart ll. heeft Z. Exc. de Minister van Justitie *ad interim* de volgende circulaire uitgevaardigd aan de Procureur-Generaals bij de provinciale geregtshoven:

»Bij het reeds aangenomen eerste boek van het wetboek van strafregt is het beginsel erkend, om, buiten de doodstraf, geene schavotstraffen te behouden.

»Dat dit beginsel nog niet in toepassing is gebragt, is het gevolg van het voornemen, om de verschillende deelen van het strafwetboek gezamenlijk in te voeren, geenszins dat men hetgene door de aanneming reeds nu als goed en gewenscht is erkend, eerst in latere tijden toepasselijk zou oordeelen. Integendeel, het zou hard kunnen gerekend worden, dat de straffen, die uit beginsel zijn verworpen, wegens omstandigheden aan dat beginsel vreemd, nog wierden opgelegd.

»Het is waar, dat men bij het vervallen verklaren der schavotstraffen het oog op een nieuw gevangenisstelsel gevestigd had, en dat een en ander met elkander in een naauw verband is gebragt; maar het is tevens waar, dat die straffen om haren aard en werking ook op zich zelve zijn bestreden, waarom het, zelfs afgezien van dat verband, wenschelijk voorkomt, het opleggen derzelve reeds thans zoo veel mogelijk te vermijden.

»De wet is ten aanzien van de toepassing der schavotstraffen in vele gevallen facultatief. Het komt mij voor, dat in de meeste gevallen, ook onder de thans bestaande strafwetgeving, de overige straffen van genoegzame kracht kunnen gerekend worden, om de vereischte waarborgen voor de maatschappij op te leveren, en ik zou het daarom, ook ter voorbereiding van het eerlang in te voeren strafstelsel, gelukkig achten, indien, waar dit mogelijk is, door de regterlijke collegiën van de bevoegdheid wierd gebruik gemaakt, om de eerstgemelde straffen, zoo veel slechts eenigzins mogelijk, buiten toepassing te laten.

»Veel zou ik meenen, kan Uw Wel Ed. Gestr., bij het requireren van straf, er toe bijdragen, om deze beschouwingen, indien zij, gelijk ik mij durf vleijen, bij Uw Wel Ed. Gestr. ingang mogten vinden, van gewenschten invloed te doen zijn op de regterlijke uitspraken, en ik heb alzoo de eer Uw Wel Ed. Gestr. te verzoeken, om langs dien weg wel, zoo veel in Uw vermogen is, te willen bijdragen, dat de veroordeelingen tot schavotstraf voortaan zoo min mogelijk plaats grijpen.

»Ik moet hier nog bijvoegen, dat het mij toeschijnt, en ik wensch daarop de aandacht der Heeren Officieren bij de regtbanken gevestigd te hebben, dat bij het requireren van straffen in correctionele zaken, aan de gevangenisstraf eene al te groote tijds-uitbreiding wordt gegeven, hetwelk altijd strekt, om de bevolking der gevangenissen te vergrooten, en niet zelden tevens strekt, om den gevangene zedelijk en maatschappelijk geheel te bederven. Ook hieromtrent schijnt het mij wenschelijk toe, dat met minder gestrengheid worde gehandeld."

— Gisteren is het door van Bevervoorde ingesteld beroep door het Prov. Hof van Zuid-Holland verworpen, en het vonnis in allen deele bekrachtigd. Hij heeft aangekondigd, dat hij de uitgave van *Le Courier Batave*, en van *de Burger* staakt, uit moedeloosheid, omdat zijn geschrijf geen ingang vindt.

— Het *Journal de la Haye* zal in leven blijven met eene veranderde redactie.

— Het bezoek op de bloemen- en planten-tentoonstelling is zeer talrijk, hetzelve is met één dag verlengd en alzoo tot Woensdag den 19den April.

ROTTERDAM, 18 April.

Gisteren avond, omstreeks 7 ure, kondigde, na het hijschen der rouwvlag van den Grooten Kerkstoren, het lossen van minuutschoten aan 's Rijks werf, de nadering van Zr. Ms. stoomschip Phoenix voor deze stad aan, welk schip de stoffelijke overblijfselen van den beminden Koningszoon, Prins Alexander der Nederlanden, van het eiland Madera herwaarts heeft overgevoerd. Zijne Excellentie de Minister van Marine was ten 5 ure uit de residentie op 's Rijks werf aangekomen, om aldaar, met den Heer Directeur der Marine Ver Huell, en verdere autoriteiten, het arrivement af te wachten. Het stoomschip arriveerde, onder het voortdurend lossen van het geschut, aan de haven der Werf, waar de ontscheping plaats moest hebben. De benedenzaal van het gebouw der Marine was reeds sedert eenigen tijd, tot ontvangst van het Vorstelijk lijk, in eene statige rouwzaal herschapen.

UTRECHT, 16 April.

Op onze beroemde Palm-paardenmarkt, heden gehouden, waren aangebragt 2578 (waaronder een aanzienlijk getal schoone) paarden. De handel was niet buitengewoon levendig; ook de Fransche kooplieden toonden zich niet zeer genegen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 April.

Het voorloopig Bewind begint oneenig te worden. De Commissarissen in de 86 departementen worden gedurig verjaagd, er zijn er reeds 240 benoemd. In de clubs gaat het niet beter. Ledru Rollin begint hoe langer hoe hooger Republikeinschen toon te voeren. In zijne laatste circulaire zegt hij, dat als de verkiezingen de maatschappelijke waarheid niet doen zegevieren, zij den ondergang der republiek zullen te weeg brengen, dat dan het volk, dat de versperringen opwierp, andermaal zijn wil zou moeten doen kennen, en de beslissingen der valsche vertegenwoordiging doen uitstellen.

Het stadhuis zou volgens geruchten heimelijk in staat van verdediging worden gebragt, en de ministeriën worden bewaakt; voorts heeft het voorloopig Bewind een crediet van 500,000 fr. voor buitengewone uitgaven van veiligheid toegestaan, en worden de forten om Parijs, door hen die zich zeker niet het minste tegen derzelver aanleg hebben verzet, ter handhaving van de vrijheid, gelijkheid en broederschap gewapend.

Men zegt dat het bewind de woeste gronden, die ruim 8 millioen bunders bedragen, dadelijk of bij onteigening aan den Staat zal trekken.

De Heer Lamartine heeft verklaard, dat de denkbeelden van zijn ambtgenoot Leblanc over den arbeid hol waren en daarom zoo wel klonken, doch niets dan wind bevatten, en er eene waarschuwing bijgevoegd, die misschien reeds te laat komt, dat men geen honger en dorst moet opwekken als men spijs noch drank bezit, en 't volk hartstogtelijk naar het onbereikbare doen haken; dat de hartstogten eenmaal ontvlamd, slechts onder stroomen bloeds en onder de puinhoopen der maatschappij zijn te blusschen.

— Het voorloopig Bewind heeft de belasting op het zout afgeschaft, te beginnen met 1°. Januarij 1849; ook is de invoer van vreemd zout vrijgesteld tegen 25 centimes de 100 Ned. ℔, indien het over land en 50 cent. indien het over zee door Fransche schepen en 2 fr. indien het onder vreemde vlag wordt ingevoerd. — Nog heeft het bepaald, dat de wouden en bosschen die bijzonder eigendom waren van Lodewijk Philips, beheerd zullen worden door de Administratie der bosschen, en de inkomsten in 's lands kas zullen worden gestort.

— In het eerste vierendeeljaars hebben de Rijks ontvangsten ruim 16 millioen fr. minder opgebragt dan in 1847.

— Op den spoorweg van Montereau naar Troyes, heeft het volk om de nationale garde te beletten naar Troyes te komen, 340 ellen spooren opgenomen; de trein die 't niet merkte is uit het spoor geraakt, 't heeft dooden en gekwetsten gekost.

ITALIE.

Men heeft eindelijk zekere berigten van het oorlogstooneel. Den 8sten heeft werkelijk een gevecht tusschen de Piemontesche en Oostenrijksche troepen plaats gehad, waarbij de eerste overwinnaars zijn gebleven, de Oostenrijkers over de Mincio tot aan Mantua verdreven en vele gevangenen gemaakt zijn.

HOLSTEIN.

RENDSBURG, 12 April.

De Deensche troepen rukken op het Sleeswijksch gebied steeds voorwaarts; onderscheiden plaatsen en daaronder ook Sleeswijk zelf zijn reeds door hen bezet. De Koning heeft gisteren zijne intrede aldaar gedaan. De Pruissische troepen zijn nog onbewegelijk en hebben zich rondom deze stad verschanst.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 14den April den Heer N. J. Hoffmann, uit Rotterdam, in de Regten, met Thesis.

204de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

13de Trekking. Geene.
14de » N°. 16374 een prijs van *f* 1,500. N°s. 16795, 13668 en 11805 ieder een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

LEYDEN, den 16den April 1848. Onze Hemelsche Vader nam heden het jongste onzer twee overgeblevene Lievelingen, CLARA JOHANNA, tot zich.

B. W. WTTEWAALL,
M. C. WTTEWAAL,
Eenige Kennisgeving. HARTEVELT.

De Ondergeteekende betuigt langs dezen weg zijn hartelijken dank voor de betoonde deelneming bij de bevalling zijner Echtgenoote ondervonden.
LEYDEN, 18 April 1848. W. H. WEYDUNG.

HOMOLOGATIE — REHABILITATIE.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato den 18den April jl., is het accoord door JOHANNES ANDREAS FRANCKEN, *Koffijhuishouder*, aan zijne Crediteuren aangeboden, **gehomologeerd**, en is hij bij hetzelfde Vonnis *dadelijk* **gerehabiliteerd.**

Leyden, 18 *April* 1848. De Curator in het Faillissement, Mr. G. W. HUBRECHT.

De Commissie van Landbouw in de Provincie *Zuid-Holland*, maakt hiermede bekend, dat op de verschillende Keuringen der Hengsten, in dit jaar 1848, van de *Twee en Tachtig* aangeboden Hengsten, *Vier en Zeventig* zijn goedgekeurd en gebrand.

En dat op de vergelijkende Keur gehouden te *Rotterdam*, op den 5den April jl., de navolgende Premiën zijn toegewezen, als:

Aan den Bruinen met twee witte achtervoetjes vijfjarigen Hengst van JAN VERMAAT, te *Nieuw-Beijerland*, de *eerste* Premie of *Vijf en Zeventig Gulden* . . . . *f* 75.00.

Aan den Bruinen pelijkstanden Hengst van de Erven A. C. DRONKERT, te *Goidschalkoord*, de *tweede* Premie of *Vijftig Gulden*. - 50.00.

Aan den Bruinen vesjarigen Hengst van LEENDERT SAARLOOS, te *Nieuw-Beijerland*, de *derde* Premie of *Vijf en Twintig Gulden* . . . . 25.00.

Uit naam der Commissie van Landbouw in de Provincie Zuid-Holland,
JOAN QUARLES VAN UFFORD,
Secretaris.

's Gravenhage,
12 *April* 1848.

TE HUUR.

Twee GEMEUBILEERDE OF ONGEMEUBILEERDE KAMERS, op een der beste standen, met diverse Gemakken voorzien, te bevragen op den Nieuwen Rijn, Wijk VII. N°. 101, bij A. VERHOOG.

Men biedt te *Leyden*, tegen Augustus aanstaande *te Huur* aan, eenige APARTEMENTEN, met het gebruik van een grooten TUIN. Om informatie vrage men met gefrankeerde brieven, onder Letter **A. Z.** aan het Bureau der *Leydsche Courant.*

AARDAPPELEN-BERIGT.

Lees met Attentie.

J. F. MIRANDOLLE te *Hattem* presenteert te koop aan een partij van ruim 130 Mudden allerbeste en in den afgeloopen Winter in drooge kelders, goed bewaarde **AARDAPPELEN.** Bij partijen van 10 Mud. à *f* 2.40 per Mud. Bij het Mud. à *f* 2.50. Gegadigden kunnen zich eerst van de deugdelijkheid dezer Aardappelen overtuigen door het nemen eener hoeveelheid van tien Kop, welke men hun tegen *f* 0.35 op de minstkostbaarste wijze zal toezenden. *Brieven en Geld Franco.*

OPENBARE VERKOOPING,

binnen *Leyden*, op Vrijdag den 28sten April 1848, des voormiddags ten 11 ure, op de St. Pieters Kerkgracht Wijk IV N°. 546, van zes IJzeren Weefgetouwen, twee Breimachines uit Koper en Staal bewerkt, eenige stukken Linnen, zoo gebleekt als ongebleekt, eenige Gebreide Goederen, Garen, Scheerklossen, Schietspoelen en een Scheermolen.

Alles behoorende tot den vacanten Boedel van den Heer S. R. ST. CLAIR MASSIAH.

Kunnende des Woensdags en Donderdags vóór de Verkooping, van 's morgens 9 tot 's namiddags ten 5 ure, door een ieder worden bezigtigd.

OPENBARE VERKOOPING,

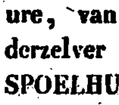

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen de Stad *Leyden*, op Zaturdag den 6den Mei 1848, *bij Opveiling* en op Zaturdag den 13den Mei *bij Afslag*, beide de dagen des Avonds te zeven ure, van een alleszins welgelegen Kleederbleekerij, genaamd *de Star* met derzelver hechte, sterke en weldoortimmerde HUIZINGE, WASCHHUIS, SPOELHUIS, SCHUUR, STALLING en verder Getimmerte, staande en gelegen even buiten de Zijlpoort der Stad *Leyden* aan den Lagen Rijndijk onder *Leyderdorp* geteekend Z N°. 93.

Te zien daags vóór en op den dag der Veiling van des Voormiddags 10 tot des Namiddags ten 2 ure.

Nadere informatiën zijn inmiddels te bekomen ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN te *Soeterwoude*, alwaar na de Veiling, Verhoogingen zullen worden aangenomen tegen genot van *een vijfde* voor iedere Verhooging.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op Maandag den 8sten Mei 1848, des Voormiddags ten 10 ure, in het Koffijhuis, genaamd: *De Beurs van Amsterdam*, in het Noordeinde te *Leyden*, onder anderen bestaande in drie goede welloopende MAHONYHOUTEN BILLARDEN met derzelver Toebehooren, eene Pendule, Gordijnen en Draperiën, groote Spiegels, Schilderijen, Stoelen, Banken, differente soorten van Mahonyhouten Tafels, Jassenrakjes, drie groote Kagchels, onderscheidene soorten van geslepen en ander Glaswerk, verder differente soorten van FIJNE WIJNEN, en hetgeen wijders ter verkoop zal worden aangeboden.

Alles te bezigtigen op Vrijdag en Zaturdag den 5den en 6den Mei 1848, van Voormiddag ten 10 tot Namiddag ten 3 ure. *Zegt het Voort.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 17 APRIL.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	38 5/8	39	38 7/8
Dito Certificaten	» 3	»	44 1/2	44 1/2	44 1/2
Dito dito	» 4	»	57 7/8	58 1/8	58 3/8
Handel-Maatschappij	» 4½	»	113	116	116
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	7 1/8	7 3/8	7 3/8
Dito dito Onbep. Stukken	» 5	»	6 1/8	6 3/8	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	15 1/8	15 5/8	15 5/8
Coupons Ardoins			5 13/16	6 5/16	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	12 5/8	13	
Dito dito	» 4	»	13 1/2	14	
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816,	» 5	»	79 5/8	80	
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	78 5/8	79	
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	64	65	
Dito bij HOPE	» 4	»	57 1/4	58 1/4	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	57 1/16	57 1/2	
OOSTENRIJK, Oblig. Metalliek	» 5	»	50	51	
Dito Dito	» 2½	»	25 3/4	26 1/8	26 1/8
BRAZILIE,	» 5	»	60 1/4	61	

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6 pCt.
Wissel-Disconto 5 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.